

SKANSKA INDUSTRIAL SOLUTIONS AB

SAMRÅDSUNDERLAG

Undersökningssamråd inför ansökan om ändringstillstånd för täktverksamheten på fastigheterna Djäkneböle 3:11 m.fl. (Svartberget) i Umeå kommun

2026-03-02



wsp

SAMRÅDSUNDERLAG

Undersökningssamråd inför ansökan om ändringstillstånd för täktverksamheten på fastigheterna Djäkneböle 3:11 m.fl. (Svartberget) i Umeå kommun

BOLAG

Skanska Industrial Solutions AB

112 74 Stockholm

Org. nr: 556793-1638

www.skanska.se

KONSULT

WSP Sverige AB

Lillsjöplan 10

523 20 Jönköping

Org nr: 556057-4880

wsp.com

KONTAKTPERSONER

Skanska Industrial Solutions AB

Maria Elofsson

Marknadsfunktionen

Borganäsvägen 26

784 33 Borlänge

maria.elifsson@skanska.se

010-448 91 28

WSP Sverige AB

Torbjörn Andersson

Lillsjöplan 10

523 20 Jönköping

torbjorn.andersson@wsp.com

010-721 06 73

UPPDRAGSNAMN

Tillståndsansökan bergtäkt Svartberget

UPPDRAGSNUMMER

10388280

FÖRFATTARE

Torbjörn Andersson

DATUM

2025-12-18

ÄNDRINGSDATUM

2026-03-02

Granskad av

Göran Holm

Godkänd av

Torbjörn Andersson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

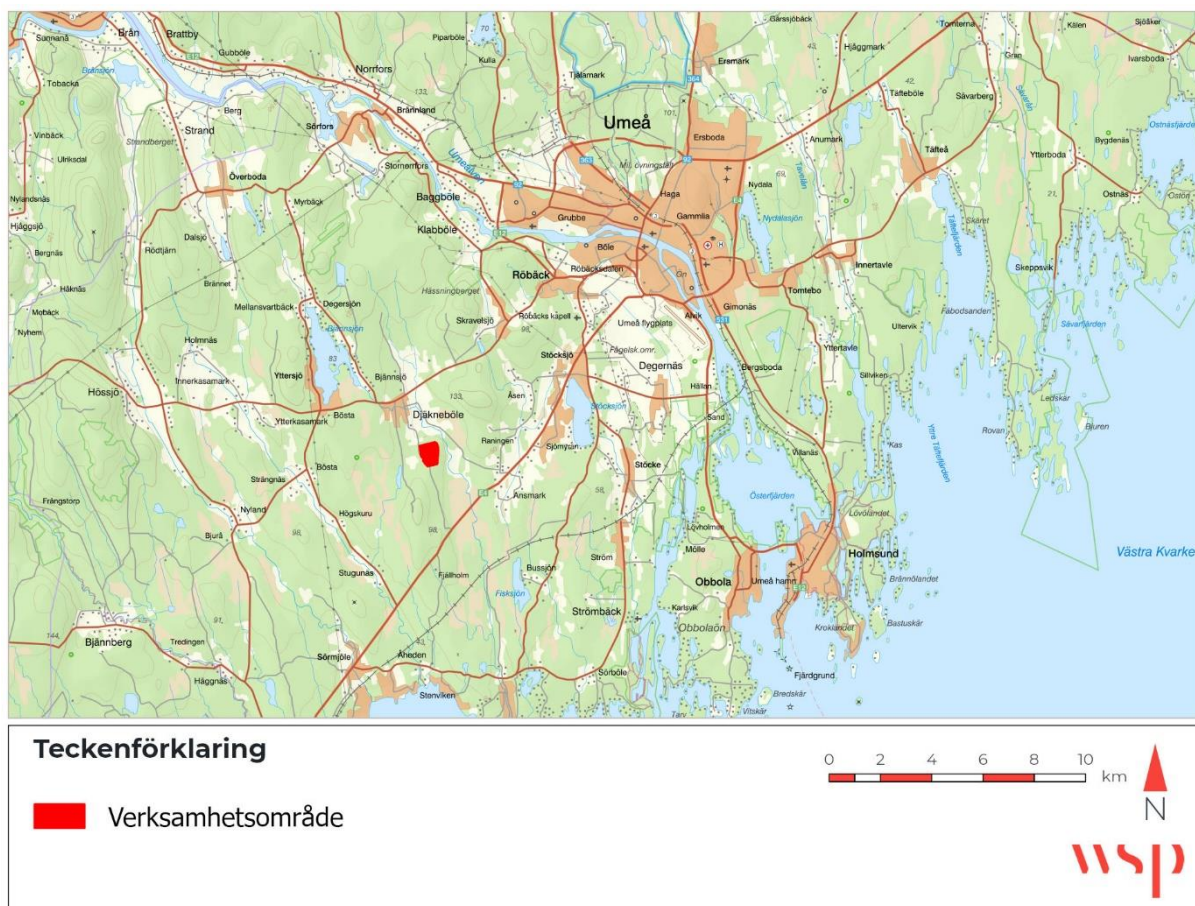
1	INLEDNING	3
1.1	SAKEN	3
1.2	ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	3
2	BAKGRUND	4
2.1	BEHOV AV ÄNDRING	4
2.2	GÄLLANDE TILLSTÅND	4
2.3	RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR	5
2.4	SAMRÅDS- OCH TILLSTÅNDSPRÖVNINGSPROCESSEN	5
3	VERKSAMHETSBESKRIVNING	7
3.1	PÅGÅENDE VERKSAMHET	7
3.2	PLANERAD ÄNDRING	8
4	OMRÅDESBESKRIVNING	9
4.1	PLANFÖRHÅLLANDEN	9
4.2	RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN	9
4.3	BEBYGGELSE	10
4.4	HYDROLOGI OCH MILJÖKVALITETSNORMER VATTEN	10
4.5	NATUR, KULTUR OCH FRILUFTSLIV	11
4.6	ÖVRIGA INTRESSEN	11
5	FÖRUTSEDDA MILJÖEFFEKTER	12
6	RISK OCH SÄKERHET	15
6.1	ALLMÄNT	15
6.2	SEVESOANLÄGGNING - FÖREBYGGANDE OCH BEGRÄNSNING AV ALLVARLIG KEMIKALIEOLYCKA	15
7	BEDÖMNING I FRÅGA OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	15
7.1	UTMÄRKANDE EGENSKAPER	15
7.2	LOKALISERING	16
7.3	MILJÖEFFEKTERNAS TYP OCH UTMÄRKANDE EGENSKAPER	16
7.4	SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	17
8	FÖRSLAG TILL AVGRÄNSNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN	17
9	FÖRSLAG TILL INNEHÅLLSFÖRTECKNING I MKB	18
10	SAMRÅDSPROCESS OCH TIDPLAN	19

1 INLEDNING

1.1 SAKEN

Skanska Industrial Solutions AB (nedan kallat Skanska) avser att ansöka om ändring av gällande tillstånd för verksamheten på fastigheterna Djäkneböle 3:11 m.fl. i Umeå kommun. Ändringen avser en utökning av det nuvarande brytningsområdet i verksamheten och därmed också en ökning av den totala mängden utbrutet berg under tillståndstiden. Utökningen av brytningsområdet kommer att ske helt inom det nuvarande och tillståndsgivna verksamhetsområdet. En översikt över verksamhetens lokalisering framgår av figur 1.1.1 nedan.

Detta dokument utgör underlag för undersökningssamråd inför ansökan om ändringstillstånd enligt miljöbalken (MB). Syftet med samrådet är att Skanska som verksamhetsutövare ska undersöka om planerad verksamhet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vidare syftar samrådet till att avgränsa innehåll och utformning av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska bifogas ansökan om ändringstillstånd. Uppgifterna från samrådet kommer sedan ligga till grund för Länsstyrelsens beslut om den planerade ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan eller ej.



Figur 1.1.1 Verksamhetens lokalisering ca 12 kilometer sydväst om Umeå tätort.

1.2 ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Administrativa uppgifter gällande sökanden och berörd fastighet framgår av tabell 1.2.1 nedan.

Tabell 1.2.1. Administrativa uppgifter sökanden.

Sökande	Skanska Industrial Solutions AB 112 74 Stockholm
Organisationsnummer	556793–1638
Kontaktperson	Maria Elofsson Skanska Industrial Solutions AB Borganäsvägen 26 784 33 Borlänge maria.elifsson@skanska.se 010-448 91 28
Fastigheter som berörs av verksamheten	Djäkneböle 3:11, 3:12, 3:13, 8:1 och 13:5
Kommun	Umeå
Län	Västerbottens län

2 BAKGRUND

2.1 BEHOV AV ÄNDRING

Skanska har idag tillstånd till täktverksamhet m.m. vid Svartberget till och med den 30 juli 2030. Tillståndet omfattar ett uttag om totalt 5 miljoner ton berg. Totalt utbruten mängd berg till och med den 31 december 2024 uppgår till 3,94 miljoner ton. Inom ramen för tillståndsgivet brytningsområde finns efter år 2026 inte möjlighet till ytterligare uttag av berg, samtidigt som det för nuvarande verksamhet, vid utgången av 2026, kvarstår tre och ett halvt år av tillståndstiden.

Mot denna bakgrund undersöker därför Skanska att inom ramen för nuvarande tillståndsgivet verksamhetsområde, utöka brytningsområdet norrut med 3,2 ha, inom vilket ytterligare 1 500 000 ton berg kan brytas under innevarande tillståndstid för verksamheten.

Ett utökat brytningsområde och en ökning av den totala mängden berg under innevarande tillståndstid för verksamheten kräver en ändring av gällande tillstånd och Skanska har därmed för avsikt att ansöka om ett ändringstillstånd för den planerade ändringen.

2.2 GÄLLANDE TILLSTÅND

Gällande tillstånd till bergtäkt m.m. meddelades av Miljöprövningsdelegationen (MPD) vid Länsstyrelsen i Västerbottens län den 5 mars 2010, diarienummer 551-7269-2009.

Pågående verksamhet är en Sevesoverksamhet¹ enligt den lägre kravnivån.

¹ För att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor för människor och miljö har EU antagit det så kallade Sevesodirektivet. I Sverige är direktivet infört genom Sevesolagstiftningen, som omfattar lagen (1999:381) förordningen (2015:236) och föreskrifterna (MSBFS 2015:8) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor, samt miljöbalken (1998:808), lagen om skydd mot olyckor (2003:778) och plan- och bygglagen (2010:900). Verksamhetsutövare som hanterar farliga ämnen i större mängder vid ett och samma tillfälle omfattas av reglerna.

2.3 RÄTTSLIGA FÖRUTSÄTTNINGAR

Föreliggande samrådsunderlag avser ansökan om ändringstillstånd enligt 16 kap. 2 a § miljöbalken. Från och med 1 januari 2025 har bestämmelsen i 16 kap. 2 a § miljöbalken en ny lydelse enligt följande:

Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet ska tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd). Ett ändringstillstånd får dock inte meddelas om

1. *ansökan avser tillstånd för hela verksamheten, eller*
2. *det är olämpligt att tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen av verksamheten.*

Tidigare formulering innebar att ändring av miljöfarlig verksamhet fick begränsas till att enbart avse ändringen. Om en miljöfarlig verksamhet ändras **ska**, enligt paragrafens nya lydelse, tillståndet **som huvudregel** begränsas till att enbart avse ändringen av verksamheten. Av förarbetsuttalanden till ändringen framgår att bestämmelsen om ändringstillstånd görs obligatorisk (se prop. 2023/24:152, sid. 108 f.).

Vid bedömningen av om ett ändringstillstånd är olämpligt ska ändringens omfattning och miljöeffekterna som ändringen ger upphov till beaktas. Om ändringens omfattning är stor eller riskerar att medföra omfattande eller bestående negativa miljöeffekter, talar det för att ett ändringstillstånd är olämpligt. En ändring, vilket i detta fall innebär en mindre utökning av ett brytningsområde inom ett tidigare tillståndsgivet verksamhetsområde, innebär i sig inte att det är uteslutet att pröva ändringen som ett ändringstillstånd (se prop. 2023/24:152, sid. 109 f.)

Då Skanska vill ändra en reglering som i grundtillståndet anges i beslutsmeningen är inte en ansökan om villkorsändring enligt 24 kap. 13 § miljöbalken en tillräcklig processuell åtgärd. Bolaget har därför bedömt att en ansökan om ändringstillstånd är den formellt korrekta processen.

2.4 SAMRÅDS- OCH TILLSTÅNDSPRÖVNINGSPROCESSEN

Den pågående verksamheten är tillståndspliktig enligt 9 kap MB. För att ändra en befintlig verksamhet kan man hos den miljöprövande myndigheten, i detta fall MPD vid Länsstyrelsen Västerbottens län, ansöka om ett ändringstillstånd i enlighet med 16 kap. 2 § MB.

Vid ändring av en tillståndspliktig verksamhet ska verksamhetsutövaren undersöka om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och detta ska göras genom ett så kallat undersökningssamråd enligt 23 § 6 kap MB, vilket också ska innefatta MKB:ns innehåll och utformning.

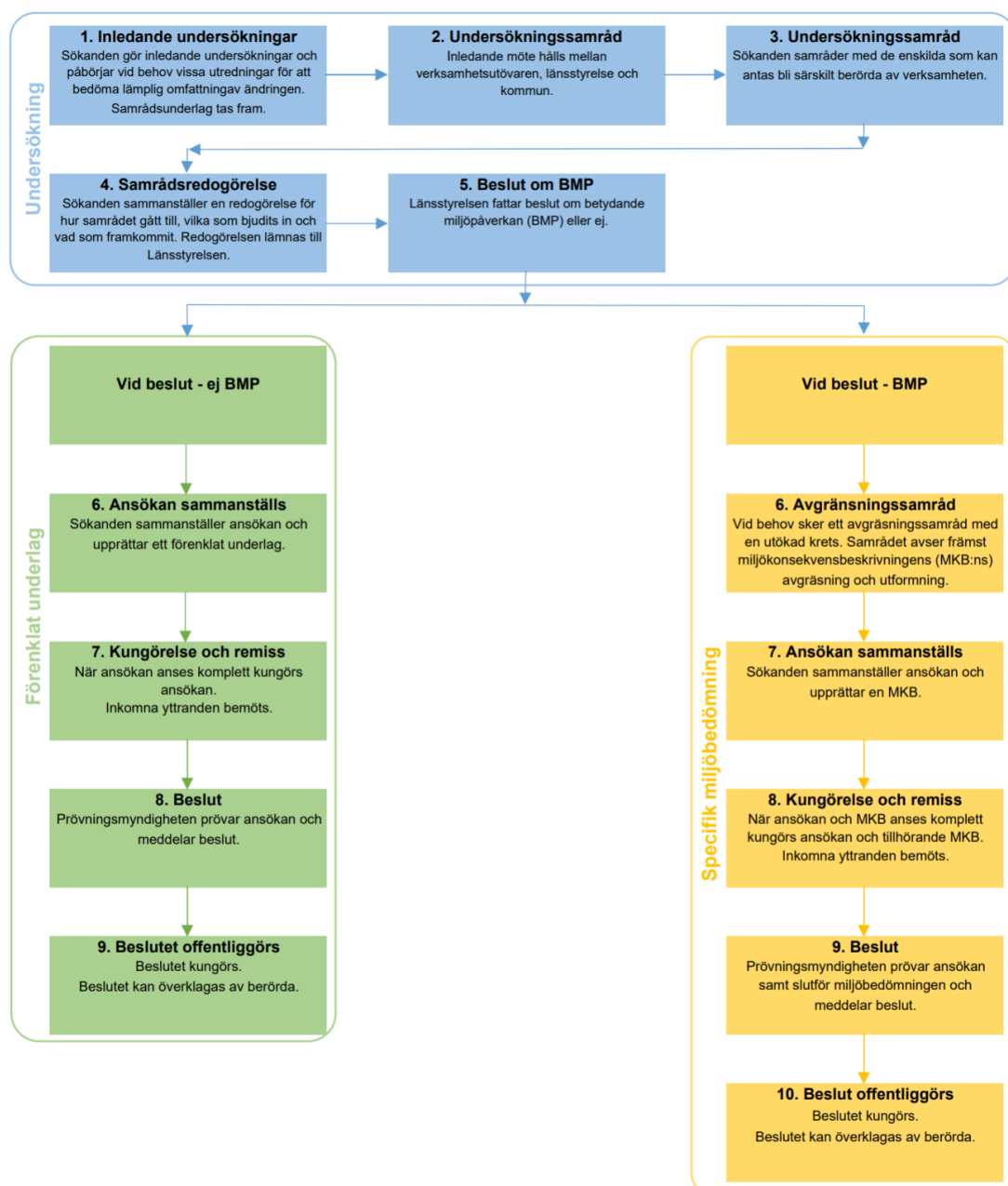
I undersökningssamrådet ska verksamhetsutövaren, i enlighet med 6 kap. 24 § MB, samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten. Verksamhetsutövaren ska, enligt 6 kap. 25 § MB, lämna ett samrådsunderlag till de som deltar i undersökningssamrådet. Detta ska ske i så god tid att synpunkter på underlaget och synpunkter på frågan om betydande miljöpåverkan kan tas till vara när länsstyrelsen prövar frågan. När samrådet är genomfört ska verksamhetsutövaren redogöra för hur samrådet gått till, vilka som bjudits in, vad som framkommit och därefter inlämna denna samrådsredogörelse till länsstyrelsen, se schematiskt processschema i figur 2.4.1.

Länsstyrelsen ska efter undersökningen, i ett särskilt beslut, besluta om planerad ändring kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Om Länsstyrelsen beslutar att verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, ska den som avser att bedriva verksamheten, i enlighet med 6 kap. 47 § MB, i ett förenklat underlag för ansökan om ändringstillstånd lämna de upplysningar som behövs för en bedömning av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan förväntas ge upphov till. Underlaget ska innehålla den samrådsredogörelse som tagits fram.

I det fall Länsstyrelsen beslutar att planerad ändring kan antas medföra betydande miljöpåverkan ska en specifik miljöbedömning, enligt 6 kap. 28 § MB göras och en MKB upprättas. I detta behöver även ett kompletterande avgränsningssamråd ske, i enlighet med 29 och 30 §§ 6 kap MB, med de övriga statliga myndigheter, de kommuner och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden, innan miljökonsekvensbeskrivningen lämnas in.

Sammanfattningsvis har föreliggande samrådsunderlag har upprättats för ett undersökningssamråd i enlighet med bestämmelser vilka har redogjorts för ovan. Då den planerade verksamheten utgör en ändring av befintlig verksamhet ska Länsstyrelsen ta ställning till om ändringen av verksamheten, i enlighet med 6 kap. 26 § MB, kan antas en medföra betydande miljöpåverkan.

Enligt 6 kap 24 § MB får undersökningssamrådet genomföras så att det också uppfyller kraven för avgränsningssamråd. Föreliggande handling utgör underlag för ett kombinerat undersöknings- och avgränsningssamråd.



Figur 2.4.1. Schematiskt flöde över miljöprövningen.

3 VERKSAMHETSBESKRIVNING

3.1 PÅGÅENDE VERKSAMHET

Verksamheten omfattar brytning och förädling av berg vilket sker genom arbetsmomenten avbaning, borring, sprängning, krossning- och sortering, upplagshantering och lastning. Härav följer även följdverksamhet i form av transporter. Därtill bedrivs inom verksamheten asfaltproduktion omfattande införsel av återvinningsmassor av asfalt, hantering och lagring av råvaror som krossmaterial och bitumen, kalldosering, torkning, uppvärmning och blandning i asfaltverk samt uttransport av asfalt.

Brytning av berg inleds med avbaning och därefter borring för sprängning av berg (losshållning). Vid varje sprängtillfälle används normalt cirka 17 ton sprängmedel och maximalt 48 ton, vilket medför att verksamheten omfattas av den lägre kravnivån i Sevesolagstiftningen. Sprängning utförs cirka 1-7 gånger per år.

Vid behov sker så kallad skutknackning av stora block innan vidare krossning kan ske. Härefter krossas och sorteras materialet i flera steg till olika bergmaterialprodukter med mobil kross- och sorteringsutrustning. De färdigprocessade produkterna läggs i upplag och lastas med hjullastare på lastbil för vidare leverans till kund.

Verksamheten är klassad som en Sevesoverksamhet enligt den lägre kravnivån, till följd av att man i tåkten samtidigt hanterar över 10 ton sprängämnen i samband med lossprängning av berget. Ingen lagring av sprängmedel sker inom tåktens verksamhetsområde. Ingen förändring avseende sprängmedelshanteringen planeras i och med ansökan om ändringstillstånd. Bränsle och kemikalier i övrigt förvaras och hanteras inom verksamhetsområdet i enlighet med de krav som anges i villkor 16 och 17 i nuvarande tillstånd till verksamheten. Ett uppdaterat Sevesohandlingsprogram kommer att bifogas nu planerad ansökan om ändringstillstånd.

Identifiering och bedömning av risker i verksamheten samt dess påverkan på miljö och hälsa genomförs regelbundet och dokumenteras.

Verksamheten kontrolleras i enlighet med gällande kontrollprogram. Verksamhetskontrollen innefattar bland annat regelbunden provtagning av ytvattenkvalitet av ingående och utgående vatten från sedimentationsdammen.

Vatten från täktområdet avrinner via befintlig sedimentationsdamm med oljeavskiljande funktion. Analysdata från de senaste åren visar att det generellt är låga halter av totalkväve (4,1 mg/l medelvärde åren 2021-2025) och suspenderat material (3,8 mg/l medelvärde åren 2021-2025) i utgående vatten, se tabell 3.1.1 nedan.

Tabell 3.1.1. Resultat av vattenprovtagning utgående vatten från sedimentationsdamm.

Parameter	2021-06-08	2021-09-07	2022-05-01	2022-05-31	2022-09-28	2023-06-27	2023-09-27	2024-06-11	2024-10-16	2025-05-06	Medel
pH	7,2	7,3	7,5	7,5	7,4	7,5	7,7	8,4	7,7	7,4	7,6
Kväve tot, N (mg/l)	2	6,8	3,9	3,9	5,1	3,9	6,3	2,6	4,8	2	4,1
Suspenderade ämnen (mg/l)	<5	<5	<5	<5	8,3	<5	<5	10	<5	<5	3,8 ²
Oljeindex >C10-40 (mg/l)	<0,08	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1

² Medelvärdet är beräknat sedan värden under detektionsgräns (<5 mg/l) har omräknats till 2,5 mg/l.

Verksamheten bedrivs i enlighet med gällande villkor om arbetstider (villkor 5), riktvärden för buller (villkor 11), vibrationer (villkor 12) och luftstöt våg (villkor 13). Mätning av vibrationer och luftstöt våg enligt villkor 12 och 13 krävs endast efter klagomål från närboende, se tabell 3.1.2 och 3.1.3. Arbetsmomenten borrhning och skutknackning utförs endast helgfri måndag-fredag kl. 07-18, medan sprängning utförs kl. 07-20.

Tabell 3.1.2. Mätningar av vibrationer, vertikalt (mm/s) vid bostadshus 2012, 2013, 2016 och 2019.

Datum	2012-05-03	2013-10-15	2016-02-23	2019-10-22
Djäkneböle 4:7	0,53	0,41	0,32	
Djäkneböle 331/Djäkneböle 3:16	0,2	0,29	0,3	
Innertavle 391/Innertavle 3:4				0,28

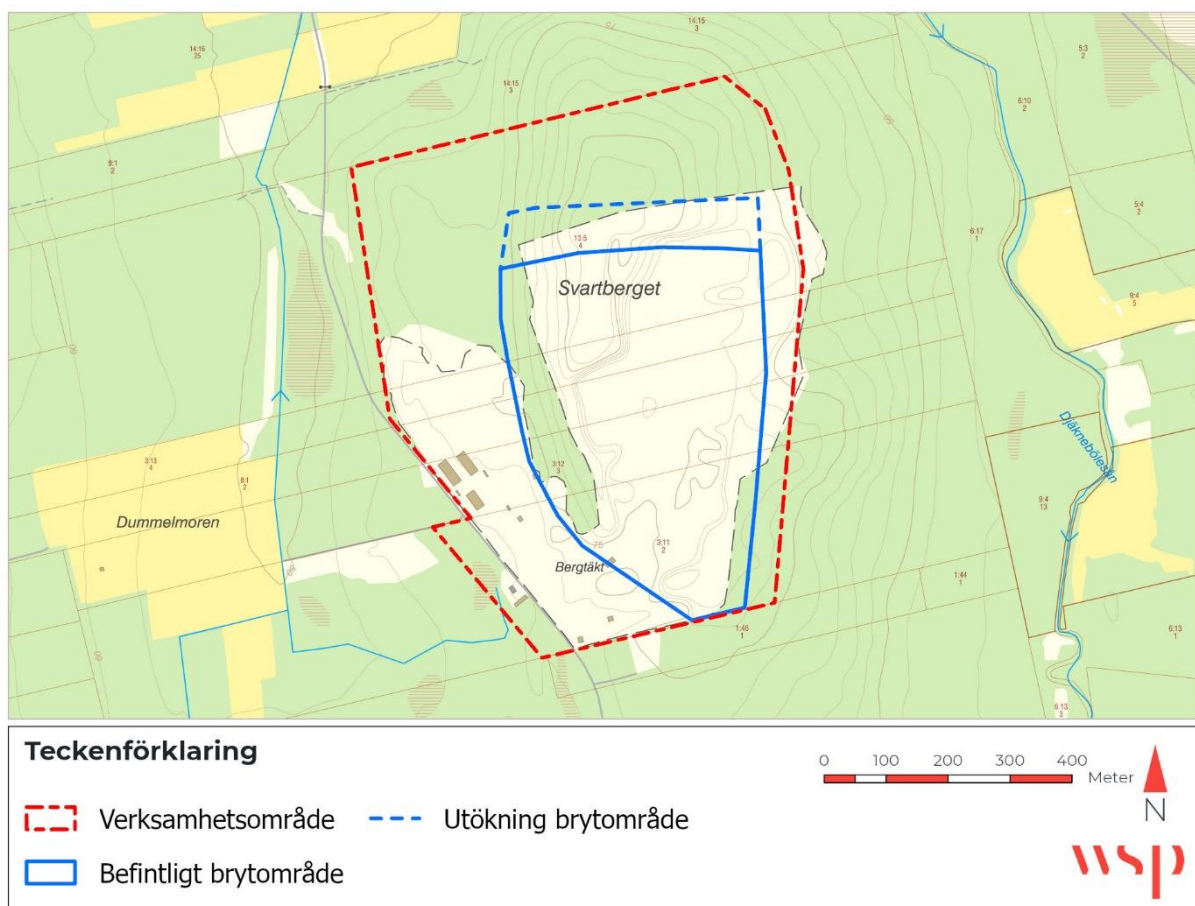
Tabell 3.1.3. Mätningar av luftstöt våg (reflektionstryck, Pa) 2012, 2013, 2016 och 2019

Datum	2012-05-03	2013-10-15	2016-02-23	2019-10-22
Djäkneböle 4:7	10	6,5	11,96	
Djäkneböle 3:16/331		4	8,57	
Innertavle 391/Innertavle 3:4				17,9

3.2 PLANERAD ÄNDRING

Planerad ändring innebär en mindre utökning av nuvarande brytningsområde norrut. Utökningen av brytningsområdet sker helt inom ramen för nu gällande verksamhetsområde. Den planerade ändringen innebär därtill en ökning av den totala mängden berg som får brytas under tillståndstiden, från 5 miljoner ton till totalt 6,5 miljoner ton.

Den fortsatta verksamheten i övrigt enligt ovan kommer att ske inom ramen för nu gällande verksamhetsområde och kommer att omfatta de arbetsmoment som idag förekommer inom verksamhetsområdet, d.v.s. borrhning, loss hållning genom sprängning, krossning och sortering, upplagshantering och lastning. Planerat uttag inom planerat utökat brytningsområde kommer fortsatt att uppgå till maximalt ca 500 000 ton per år.



Figur 3.2.1. Befintligt verksamhets- och brytningsområde samt den utökning av brytningsområdet för vilken Skanska undersöker möjligheten att ansöka om ändringstillstånd för, (bakgrundskarta Lantmäteriets fastighetskarta©).

4 OMRÅDESBESKRIVNING

4.1 PLANFÖRHÅLLANDEN

Verksamhetsområdet omfattas inte av detaljplan. Av den kommunala översiktsplanen (ÖP), antagen av kommunfullmäktige 2018, framgår att kommunens avsikter med grus och berg som naturresurser är att hushålla med naturgruset, öka bergkrossens andel samt återvinna massor. Avseende Svartberget framgår av *Tematiskt tillägg för landsbygden* till ÖP att verksamheten vid Svartberget är en långsiktig etablering.

4.2 RIKSINTRESSEN OCH SKYDDADE OMRÅDEN

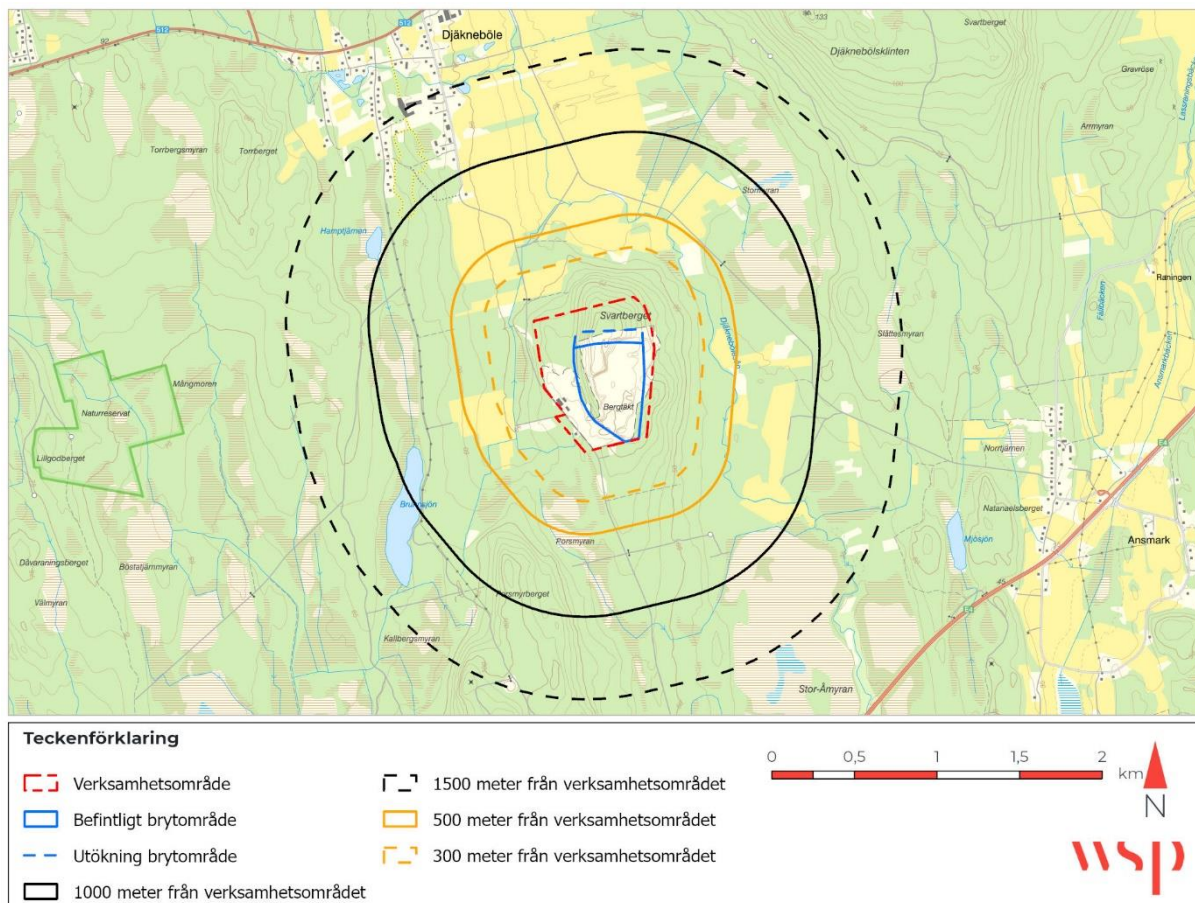
Verksamhetsområdet ligger inom riksintresse för rennäringsen och därtill inom ett kärnområde av riksintresset. Området är inte gränsbestämt och kan därför nyttjas av två samebyar, Ubmeje tjeälddie och Ran. Området används för vinter- och vårbete av båda samebyarna. Den planerade utökningen av brytningsområdet kommer att ske helt inom ramen för nu gällande och tillståndsgivet verksamhetsområde för verksamheten och berör därmed inget område som inte varit föremål för den prövning som föregick nu gällande tillstånd till verksamheten.

Verksamhetsområdet berör i övrigt inga andra utpekade riksintressen eller skyddade områden.

4.3 BEBYGGELSE

Närmsta bebyggelse återfinns i byn Djäkneböle drygt 1 kilometer nordnordväst om verksamheten. Närmsta bostad är belägen knappt en kilometer nordnordväst om verksamhetsområdet. Närmsta bebyggelse i övrigt är belägen i Ansmark, ca 2,5 km ost-sydost om verksamhetsområdet

Längs de två transportvägarna till och från verksamheten finns inga närboende.



Figur 4.3.1. Befintlig verksamhet och närliggande bebyggelse. (Bakgrundskarta Lantmäteriets fastighetskarta©).

4.4 HYDROLOGI OCH MILJÖKVALITETSNORMER VATTEN

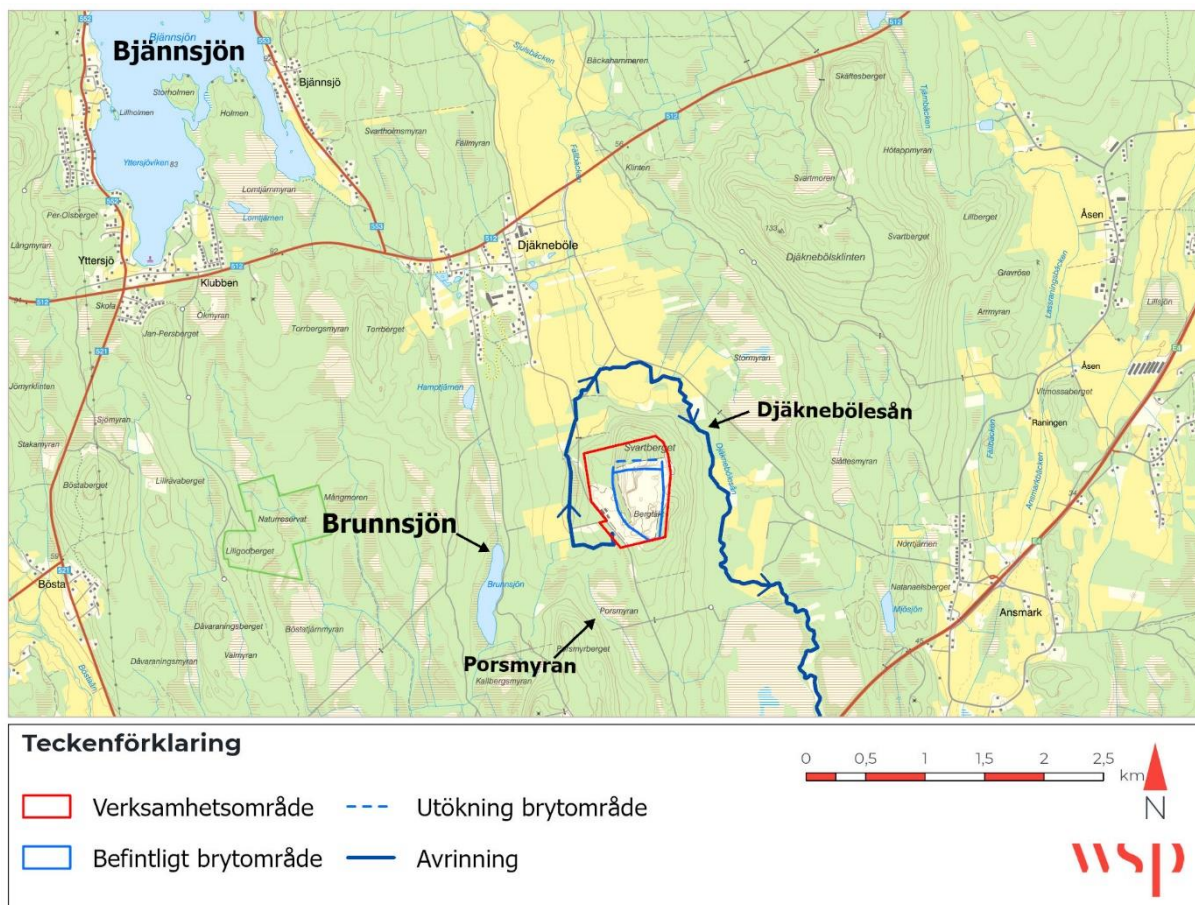
Vattenförhållandena i området har redovisats i de ansökningshandlingar vilka var föremål för prövning inför nu gällande tillstånd till verksamheten. Området dräneras av Djäknebölesån vilken rinner från Bjännsjön, nordnordväst om Svartberget, mot syd och vidare ut i Bottenhavet. Väster om Svartberget ligger Brunnsjön vilken dräneras ett separat avrinningssystem söderöver och vidare mot Bottenhavet, se figur 4.4.1.

Svartberget utgör en vattendelare vilken sträcker sig fram till Porsmyran vilken dräneras mot syd. Öster om Brunnsjön ligger en moränrygg (drumlin) vilken utgör en vattendelare mellan Brunnsjöns vattensystem och Djäknebölesån.

Utgående vatten från takten avrinner med självfall som ytvatten och som ytligt grundvatten via en sedimentationsbassäng med oljeavskiljande funktion och vidare ut i ett dike i den sydvästra delen av verksamhetsområdet. Avrinning sker därefter mot norr och runt Svartberget, ut i Djäknebölesån och vidare till Norrmjöleån.

Norrmjöleån (SE707492-171259) omfattas av miljö kvalitetsnormer (MKN) för vattendrag. Den nuvarande ekologiska statusen har av Vattenmyndigheten bedömts som *Måttlig*. Bedömningen

baseras på en sammanvägning av bästa tillgängliga data för det biologiska, vattenkemiska och fysiska miljötillståndet. Den ekologiska statusen speglar kunskapen om näringsbelastning, förorening, särskilda förorenande ämnen och fysiska förändringar i vattenförekomsten. Den kemiska statusen är fastställd som *Uppnår ej god*. Vattenförekomsten bedöms inte uppnå god status med avseende på Bromerade difenyletrar (PBDE) och kvicksilver (Hg), baserat på en nationell klassificering av PBDE och Hg som gjorts av Vattenmyndigheterna.



Figur 4.4.1. Huvudsaklig vattenavrinning och ytvattenförekomst och markavvattningsföretag.

4.5 NATUR, KULTUR OCH FRILUFTSLIV

Verksamhetsområdet berör inte några lokala kända höga natur- eller kulturvärden. Området för den planerade utökningen är i sin helhet avverkat och utgörs i dagsläget av hygges-/hällmark.

Den planerade utökningen av brytningsområdet berör inga så kallade naturvärdesbiotoper eller särskilt skyddsvärda träd.

Inga generella biotopskydd har identifierats inom inventeringsområdet.

Inga vandringsleder eller andra större värden för det rörliga friluftslivet berörs av verksamhetsområdet.

4.6 ÖVRIGA INTRESSEN

Avrinning av utgående vatten från verksamheten berör ett markavvattningsföretag, *Djäknebole by*, ett dikningsföretag, *Djäknebole nr 2 och 3 df 1941* samt Djäknebolesån vilken är registrerad som ett dikningsföretag, *Djäknebolesbäcken df 1937*.

5 FÖRUTSEDDA MILJÖEFFEKTER

Den generella omgivningspåverkan från bergtäktverksamheter är väl känd och den aktuella verksamheten är i gällande tillstånd reglerad i ett antal villkor, vilka ska följas för att begränsa denna påverkan.

Planerad verksamhet innebär en ändring av den nu pågående verksamheten, genom att den totalt tillståndsgivna mängden berg utökas genom en utökning av brytningsområdet mot norr. Verksamheten kommer dock fortsatt att bedrivas inom ramen för nu gällande verksamhetsområde. Produktionen i övrigt kommer också att bedrivas på samma sätt som i dag och i enlighet med idag gällande tillstånd. I tabellen 5.1. nedan ges en kort beskrivning av nuläget förväntade miljöeffekter av den planerade ändringen.

Tabell 5.1. Förutsedda miljöeffekter av planerad ändring.

Omgivnings-påverkan	Kommentar	Gällande villkor (ej i sin helhet)	
Buller	De arbetsmoment som idag ger störst omgivningspåverkan i form av buller är borrhning, krossning och skutknackning.	11. Buller från verksamheten ska begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än följande värden: 50 dBA dagtid (k 07.00-18.00), helgfri måndag-fredag 45 dBA kvällstid, helgfri måndag-fredag (kl. 18.00-22.00) samt lör-, sön- och helgdag kl. 07.00-22.00 40 dBA nattetid (kl. 22.00-07.00) Om s.k. impuls ljud eller s.k. rena toner alstras från verksamheten ska värdena sänkas med 5 dBA. Momentan ljudnivå nattetid får inte överstiga 55 dBA. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tidsperioder som anges ovan. Ekvivalentvärdena ska kontrolleras genom mätning och beräkning under barmarksförhållanden efter klagomål från närboende. Mätning av buller och bestämning av ekvivalent ljudnivå dBA ska ske i enlighet med Naturvårdsverkets råd och riktlinjer, för närvarande angivna i publikationen 1978:5 "Extern industribuller".	Planerad ändring av verksamheten kommer att kunna bedrivas inom ramen för gällande villkor avseende buller och arbetstider. Ändringen förväntas inte innebära någon skillnad vad avser ljudnivåer och bedöms inte medföra någon ytterligare effekt i omgivningen till följd av bullerpåverkan. Utifrån detta bedöms den planerade ändringen inte innebära någon ytterligare negativ konsekvens jämfört med nuläget.
Vibrationer och luftstötväg	Sprängningar i samband med losshållning av berg orsakar vibrationer i mark och luftstötvägar.	12. Sprängning får endast ske vid till närboende i förväg meddelade tidpunkter och efter tydlig, hörbar förvarningssignal.	Förutsättningarna är i huvudsak desamma för den fortsatta verksamheten som i nuläget.

		Bolaget ska samråda med berörda samebyar eller på annat lämpligt sätt säkerställa att ingen renskötsel bedrivs i området i samband med sprängning. Om vibrationshastigheten till följd av sprängning överskrider värdet 2,5 mm/s i vertikal led, som effektivvärde på bottenvåning i närbelägen bebyggelse, ska bolaget vidta åtgärder för att förhindra upprepning. Mätning av vibrationer ska ske i enlighet med svensk standard SS 460 48 61 "Vibrationer och stöt- Mätning och riktvärden för bedömning av komfort i byggnader". Mätning krävs endast efter klagomål från närboende. 13. Luftstöt vågor till följd av sprängning får utomhus vid bebyggelse inte överskrida begränsningsvärdet 200 Pa (140 dBin rel 20 mikroPa), uttryckt som frifältsvärde. Om värdet 60 Pa (130 dBin rel 20 mikroPa) överskrids ska sökanden vidta åtgärder för att förhindra upprepning. Mätning krävs endast efter klagomål från närboende.	Gällande villkor bedöms kunna innehållas.
Damning och andra luftutsläpp	Den pågående och planerade ändrade verksamheten kan innebära omgivningspåverkan i form av damning, vid bormning, krossning och sortering, upplagshantering, lastning av lastbil samt vid transporter. Verksamheten i brytningsområdet sker till största delen bakom bergväggar. Luftutsläpp sker från maskiner.	15. För att minimera diffus damning ska vid behov körvägar och upplag bevakas. Lignin får användas, men inte salt.	Arbete sker kontinuerligt med åtgärder för att minimera damningspåverkan. Skanska har interna krav, med hänsyn till luftutsläpp, på maskiner som används i verksamheten, för att begränsa påverkan på miljön och minska förbrukningen av bränsle. Ingen ytterligare påverkan förväntas jämfört med idag tillståndsgiven verksamhet.
Utsläpp till mark och vatten	I den pågående och planerade ändrade verksamheten kan påverkan på ytvatten ske i form av grumling och sprängmedelsrester (kväve). Läckage från arbetsfordon och förvarade kemikalier skulle kunna förekomma.	14. vatten från krossanläggning och vatten som härrör från dammbekämpning ska tillsammans med eventuellt förorenat dag-, dränerings och grundvatten passera en sedimentationsanläggning för utsläpp i omgivningen. Sedimentationsanläggningen ska vara ändamålsenligt utförd och dimensionerad samt vara utrustad med anordning för effektiv oljeavskiljning. Dess funktion och vattenkvaliteten ska kontrolleras regelbundet under produktionsperioder och däremellan. Om utsläppet av	Det vatten som avleds från täktområdet passerar genom sedimentationsdamm med oljeavskiljande funktion. Analysdata från de senaste åren visar att det generellt är låga halter totalkväve och suspenderat material. Mätning har skett löpande två gånger per år (vår och höst) på ingående och utgående vatten från sedimentationsdamm. Drivmedel och kemikalier förvaras och hanteras så att eventuellt spill och läckage kan samlas upp och omhändertas. Daglig kontroll minimerar

		suspenderade ämnen i utgående vatten från sedimentationsanläggningen överstiger 25 mg/l ska sökanden underrätta tillsynsmyndigheten och vidta de åtgärder som behövs för att förhindra fortsatt överskridande. Kontroll ska utföras minst två gånger per år, vår och höst, under år med produktion. Kontrollen ska utföras av provtagare med dokumenterad erfarenhet av liknande provtagningar. Sedimentationsanläggningens utformning och placering får slutligt fastställas i samråd med tillsynsmyndigheten. 16. Petroleumprodukter, oljor och andra flytande kemiska produkter ska förvaras i tank eller liknande med invallning/tråg som rymmer hela tankens volym. Dt ska finnas regnskydd över tanken som hindrar nederbörd från att fylla invallningen/tråget. Dubbelmantlad tank och tank med inbygg invallning får ersätta invallning/tråg. Tanken ska vara försedd med påkörningsskydd. Mängder och förvaring av varor och kemikalier ska journalföras. Tankar och förvaringsutrymmen ska kontrolleras regelbundet. All hantering av flytande kemiska produkter, som vid exempelvis tankning, får endast ske på hårdgjord och tät yta så att eventuellt spill kan samlas upp. 17. På arbetsplatsen ska finnas saneringsutrustning (Absol eller annat absorptionsmedel med motsvarande funktion) för beredskap i händelse av läckage av bränsle och olja från fordon och maskiner.	riskerna för okontrollerat utsläpp. Spillberedskap finns alltid tillgängligt vid verksamhet i verksamheten. Ingen ytterligare påverkan förväntas jämfört med idag.
Följdverksamhet i form av transporter	Påverkan från lastbilstrafiken består framför allt av buller och damning.	Buller och damning orsakade av lastbilstransporter inom verksamhetsområdet regleras genom villkor 11 och 15. inom verksamhetsområdet .	Ingen ytterligare påverkan förväntas jämfört med idag tillståndsgiven verksamhet.

6 RISK OCH SÄKERHET

6.1 ALLMÄNT

Olycksrisker för allmänheten och omgivande miljö som kan förekomma i samband med täktverksamheten är, maskinhaverier med risk för utsläpp till mark- och vatten, risken för fallolyckor och stenkast. Tänkbara haverier och olyckor vid arbetsplatsen kan främst relateras till sprängningar samt risk för fall och ras vid bergbranter. Planerad ändring bedöms inte medföra någon ökad risk.

6.2 SEVESOANLÄGGNING - FÖREBYGGANDE OCH BEGRÄNSNING AV ALLVARLIG KEMIKALIEOLYCKA

Lagen (1999:831) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor tillämpas på verksamheter där farliga ämnen, t.ex. sprängämnen förekommer i mängder som motsvarar eller överstiger de mängder som föreskrivits. Beroende på mängderna farliga ämnen som förekommer ställs olika krav. För explosiva ämnen går gränsen för lägre kravnivån vid 10 ton och för högre kravnivån vid 50 ton. Detta innebär att om man i en bergtäkt hanterar mer än 10 ton sprängmedel är den aktuella bergtäkten en s.k. Sevesoverksamhet. Något undantag för kortvarig eller tillfällig förekomst av det farliga ämnet föreligger inte.

Det primära syftet med verksamheten är att producera förädlade bergmaterialprodukter för den regionala bygg- och anläggningsmarknaden. För att bryta ut berget används sprängmedel. Verksamheten omfattas som tidigare nämnts under avsnitt 3.1 av de bestämmelserna som gäller enligt den lägre kravnivån i Sevesolagstiftningen. Ett aktuellt Seveso-handlingsprogram ska finnas för verksamheten, senast uppdaterade handlingsprogrammet är från den 5 oktober 2021. I handlingsprogrammet har risker identifierats och det anges vilka försiktighetsmått som iakttas. De risker som i huvudsak bedöms kunna uppstå i samband med täktens Sevesoverksamhet är läckage av sprängmedelsprodukter vid transport samt hantering vid laddning, resp. personskador vid hantering av explosiva varor och vid sprängning.

Planerad ändring av verksamheten bedöms inte medföra någon förändrad risk. En uppdatering av handlingsprogrammet kommer att lämnas i samband med ansökan om ändringstillstånd.

7 BEDÖMNING I FRÅGA OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

Vid ändring av verksamheten krävs en undersökning om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Vid undersökning av om ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 kap. 23 eller 26 § MB ska hänsyn tas till verksamhetens utmärkande egenskaper, verksamhetens lokalisering, och de möjliga miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

7.1 UTMÄRKANDE EGENSKAPER

I Tabell 7.1.1. redogörs för den planerade ändringens utmärkande egenskaper enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen (2017:966) och som beskrivits i Miljösamverkan Sveriges checklista om stöd för bedömning av betydande miljöpåverkan.

Tabell 7.1.1. Utmärkande egenskaper.

Enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Ändringens omfattning och utformning.	Ändringen innebär att verksamheten kan bedrivas inom ramen för gällande verksamhetsområde, men att brytningsområdet utökas norrut med 3,2 ha till att totalt omfatta 23,4 ha jmf med nuvarande 20,2 ha.
2. Kumulativa effekter.	Den planerade ändringen innebär ingen ändring i produktionen under ett driftår jämfört med pågående verksamhet. Inga andra motsvarande verksamheter finns i närområdet.
3. Användning av naturtillgångar och fysisk miljö.	Den planerade verksamheten möjliggör att en större del av befintligt tillståndsgivet verksamhetsområde kan nyttjas, vilket innebär en god hushållning med naturresurser.
4. Avfall som verksamheten ger upphov till.	Den planerade ändringen innebär ingen ändring i produktionen jämfört med pågående verksamhet.
5. Föroreningar och störningar.	Den planerade ändringen innebär ingen ändring i produktionen jämfört med pågående verksamhet.
6. Sannolikheten för allvarliga olyckor.	Den planerade ändringen innebär ingen ändring i produktionen jämfört med pågående verksamhet.
7. Risker för människors hälsa.	Den planerade ändringen innebär ingen ändring i produktionen jämfört med pågående verksamhet.

7.2 LOKALISERING

I Tabell 7.2.1. redogörs för ändringen av verksamhetens lokalisering enligt 12 § Miljöbedömningsförordningen.

Tabell 7.2.1. Lokalisering.

Enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Pågående eller tillåten markanvändning.	Verksamheten kan bedrivas helt inom gällande och samma verksamhetsområde som det i dag tillståndgivna.
2. Naturresurser som finns i det område som kan antas bli påverkat.	Den planerade verksamheten möjliggör att större delen av tillståndsgivet verksamhetsområde kan nyttjas, vilket innebär en god hushållning med naturresurser.
3. Naturresursernas, naturmiljöns och kulturmiljöns tålighet.	Verksamheten kan bedrivas inom gällande och samma verksamhetsområde och inom ramen för gällande villkor. Pågående verksamhet har bedömts vara tillåtlig. Verksamheten ligger i ett glesbebyggt område. Inga naturreservat, kulturmiljöintressen eller övriga skyddade områden eller friluftsintressen berörs. Den planerade verksamheten innebär heller ingen ytterligare påverkan på närliggande ytvattenförekomster. Inga naturvärden finns inom planerat brytområde som är avbanat från vegetation och jord.

7.3 MILJÖEFFEKTERNAS TYP OCH UTMÄRKANDE EGENSKAPER

I Tabell 7.3.1. redogörs för miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper enligt 13 § Miljöbedömningsförordningen.

Tabell 7.3.1 Miljöeffekternas typ och utmärkande egenskaper.

Enligt 11 § Miljöbedömningsförordningen	Planerad verksamhet
1. Effekternas, storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet.	Ändringens samlade miljöeffekt utifrån storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet bedöms jämförbar med nuläget och bedöms därför som begränsad.
2. Sannolikheten för att effekterna uppkommer, hur de uppkommer, vilken varaktighet eller frekvens de har och hur reversibla de är.	Inga ytterligare effekter bedöms jämfört med redan tillståndsgiven verksamhet.
3. Hur gränsöverskridande effekterna är.	Planerad ändrings miljöeffekter påverkar inte annat land.
4. Effekternas kumulativa verkan tillsammans med effekterna av andra verksamheter som bedrivs.	Inga andra liknande verksamheter ligger i närområdet. Inga kumulativa effekter bedöms därför uppkomma till följd av ändringen.
5. Möjligheten att begränsa effekterna på ett effektivt vis.	Ändringens samlade miljöeffekt utifrån storlek, utbredning, karaktär, intensitet och komplexitet är jämförbar med nuläget och bedöms som begränsad. Ytterligare begränsningar bedöms inte behövas.

7.4 SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Skanska bedömer sammantaget att den planerade ändringen kan bedrivas inom ramen för gällande villkor och utan risk för betydande miljöpåverkan jämfört med den idag pågående och redan tillståndsgivna verksamheten, med hänsyn taget till de kriterier som anges i 10-13 §§ i Miljöbedömningsförordningen.

Med planerad ändring kan brytning av berg i takten fortsatt ske med syfte att bättre hushålla med befintliga brytvärda och kvalitativa bergvolymen i det idag tillståndsgivna brytningsområdet inom den tillståndsgivna tiden. Om planerad ändring inte medges kan brytning av berg avslutas inom något år och endast övrig verksamhet i form av förädling av kvarvarande redan utbrutet material, utlastning och efterbehandling och därtill asfalttillverkning inkl. ÅV-asfalt, mottagning av massor för efterbehandling och den verksamhet som bedrivs med stöd av separata anmälningsärenden (betongstationen och ÅV-schaktmassor) kvarstår tillståndstiden ut.

8 FÖRSLAG TILL AVGRÄNSNING AV MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNINGEN

Föreliggande samrådsunderlag har upprättats för ett undersökningssamråd, se kap 2.4. Då den planerade verksamheten utgör en ändring av befintlig verksamhet ska Länsstyrelsen efter samrådet ta ställning till om ändringen av verksamheten, i enlighet med 6 kap. 26 § MB, kan antas en medföra betydande miljöpåverkan.

Som framgår ovan bedömer Skanska att planerad ändring inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. För det fall Länsstyrelsen, efter föreliggande undersökningssamråd, beslutar att den planerade ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan följer av 6 kap. 26 § att Skanska ska samråda om avgränsning av den miljökonsekvensbeskrivning som ska bifogas ansökan (avgränsningssamråd), samt genomföra en specifik miljöbedömning vilket inkluderar framtagandet av den miljökonsekvensbeskrivning som ska bifogas ansökan.

Enligt 6 kap 24 § 2 stycket MB får undersökningssamrådet genomföras så att det också uppfyller kraven för avgränsningssamråd, och föreliggande samrådsunderlag är utformat för att uppfylla kraven för såväl ett undersöknings- som ett avgränsningssamråd.

9 FÖRSLAG TILL INNEHÅLLSFÖRTECKNING I MKB

Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning ska baseras på gällande bestämmelser i 6 kap. miljöbalken och miljöbedömningsförordningen, samt de bestämmelser som är relevanta för verksamheten. För aktuell ändring föreslås MKB:n avgränsas till innehåll enligt nedan. Vissa mindre ändringar kan komma att ske under arbetets gång:

ICKE TEKNISK SAMMANFATTNING

1. INLEDNING

1.1 ADMINISTRATIVA UPGIFTER

1.2 UPPDRAGET

1.3 BAKGRUND TILL ANSÖKAN

1.4 SAMRÅD OCH BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN

2. METOD FÖR MKB

2.1 AVGRÄNSNING

2.2 BEDÖMNINGSGRUNDER

3. DEN ANSÖKTA VERKSAMHETEN

4. ÖVERGRIPANDE OMRÅDESBESKRIVNING

4.1 PLANFÖRHÅLLANDEN

5. ALTERNATIV

5.1 BEHOV - MOTIV TILL ÄNDRINGSTILLSTÅND

5.2 NOLLALTERNATIV

6. UNDERLAG FÖR BEDÖMNING

6.1 MILJÖKVALITETSNORMER

7. KONSEKVENSBEDÖMNING

7.1 PÅGÅENDE MARKANVÄNDNING INKL. RENNÄRING

7.2 NATURMILJÖ OCH KULTURMILJÖ

7.3 LANDSKAPSBILD, FRILUFTSLIV OCH REKREATION

7.4 VATTEN (YT- OCH GRUNDVATTEN)

7.5 BULLER

7.6 TRANSPORTER

7.7 KEMISKA PRODUKTER OCH AVFALL

7.8 UTSLÄPP TILL LUFT

7.9 YTTRE HÄNDELSER

7.10 RISK OCH SÄKERHET

9. SAMLAD BEDÖMNING

10. REFERENSER

11. REDOVISNING AV MEDLEMMARS SAKKUNSKAP

10 SAMRÅDSPROCESS OCH TIDPLAN

Planerat samråd kommer att ske med Länsstyrelsen i Västerbottens län och Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Umeå kommun. Efter detta planeras samråd ske med enskilt berörda och andra berörda myndigheter såsom Trafikverket. Samråd kommer också att hållas med berörda samebyar. Skanska har vidare för avsikt att skriftligen samråda med ägare till fastigheter inom ca 1 kilometer från gränsen till befintligt verksamhetsområde. Information om den planerade ändringen kommer även att kungöras i dagspressen för att delge allmänheten information om den planerade ändringen och ge möjlighet att lämna uppgifter och synpunkter på densamma.

Samrådsprocessen planeras att ske under vinter och vår 2026. En samrådsredogörelse kommer att lämnas in till Länsstyrelsen efter genomfört samråd. Skanska avser att lämna in ansökan om ändringstillstånd under 2026.

VI ÄR WSP

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi verkar på våra lokala marknader med stöd av global expertis. Som tekniska experter och strategiska rådgivare har vi tillgång till ingenjörer, tekniker, naturvetare, planerare, utredare och miljöspecialister liksom professionella projektörer, konstruktörer och projektledare. Vi erbjuder hållbara lösningar inom Hus & Industri, Transport & Infrastruktur och Miljö & Energi. Med drygt 43 600 medarbetare på 550 kontor i 40 länder medverkar vi till en hållbar samhällsutveckling. I Sverige har vi omkring 4100 medarbetare. www.wsp.com

WSP Sverige AB

Lillsjöplan 10
523 20 Jönköping

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

